

श्रुतेति ऋषीणाराज्ञांचलोककंटकाद्धरणंपरमेश्वरप्रीतिकरमितिधुमारोपाख्यानतात्पर्यं पदार्थः स्पष्टः ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥
 वैशंपायनउवाच श्रुत्वातुराजाराजर्षिरिन्द्रद्युम्नस्यतत्तथा ॥ मार्कण्डेयान्महाभागान्स्वर्गस्यप्रतिपादनं ॥ १ ॥ युधिष्ठिरोमहाराजपप्रच्छभरतर्षभ ॥ मार्कण्डेयं
 तपोवृद्धं दीर्घायुषमकल्मषं ॥ २ ॥ विदितास्तवधर्मज्ञदेवदानवराक्षसाः ॥ राजवंशाश्च विविधाऋषिवंशाश्च शाश्वताः ॥ ३ ॥ न तेस्य विदितं किंचिदस्मिं ह्येकेहि
 जोत्तम ॥ कथां वेत्सि मुने दिव्यां मनुष्यां रगरक्षसां ॥ ४ ॥ देवगंधर्वक्षणां किन्नराप्सरसां तथा ॥ इदमिच्छाम्यहं श्रोतुं तत्त्वेन द्विजसत्तम ॥ ५ ॥ कुवलाश्वइति
 ख्यातइक्ष्वाकुरपराजितः ॥ कथं नाम विपर्यासाद्धुमारत्वमागतः ॥ ६ ॥ एतदिच्छामि तत्त्वेन ज्ञातुं भार्गवसत्तम ॥ विपर्यस्तं यथानाम कुवलाश्वस्य धीमतः ॥
 ७ ॥ वैशंपायनउवाच युधिष्ठिरैव मुक्तो मार्कण्डेयो महामुनिः ॥ द्यौधुमारमुपाख्यानं कथयामास भारत ॥ ८ ॥ मार्कण्डेयउवाच हंत ते कथयिष्यामि
 शृणुराज न्युधिष्ठिर ॥ धर्मिष्ठमिदमाख्यानं धुमारस्य तच्छृणु ॥ ९ ॥ यथासराजा इक्ष्वाकुः कुवलाश्वो महीपतिः ॥ धुधुमारत्वमगमत्तच्छृणुष्व महीपते ॥ १० ॥
 महर्षिर्विश्रुतस्तात उत्तंकइति भारत ॥ मरुधन्वसुरभ्येषु आश्रमस्तस्य कौरव ॥ ११ ॥ उत्तंकस्तु महाराज तपोतप्यत्सुदुश्चरं ॥ आरिराधयिषुर्विष्णुबहून्वर्षगणा
 न्विभुः ॥ १२ ॥ तस्य प्रीतः स भगवान्साक्षाद्दर्शनमेयिवान् ॥ दृष्ट्वैव चर्षिः प्रहृस्तं तुष्टाव विविधैः स्तवैः ॥ १३ ॥ उत्तंकउवाच त्वया देव प्रजाः सर्वाः समुरासु
 रमानवाः ॥ स्यावराणि च भूतानि जंगमानि तथैव च ॥ १४ ॥ ब्रह्मवेदाश्च वेद्यं च त्वया स्तुष्टं महाद्युते ॥ शिरस्ते गगनं देवनेत्रे शशिदिवा करौ ॥ १५ ॥ निःश्वासः
 पवनश्चापितेजोऽग्निश्च तवाच्युत ॥ बाहवस्ते दिशः सर्वाः कुक्षिश्चापि महार्णवः ॥ १६ ॥ ऊरूते पर्वता देवखं धेमधुसूदन ॥ पादौ ते पृथिवी देवी रोमाणोऽप्यथ
 स्तथा ॥ १७ ॥ इंद्रसोमोऽग्निर्वरुणा देवासुरमहोरगाः ॥ प्रह्लास्त्वामुपतिष्ठंति स्तुवंतो विविधैः स्तवैः ॥ १८ ॥ त्वया व्याप्तानि सर्वाणि भूतानि भुवनेश्वर ॥ योगिनः
 सुमहावीर्याः स्तुवंति त्वामहर्षयः ॥ १९ ॥ त्वयि तुष्टे जगत्स्वास्थ्यं त्वयि क्रुद्धं महद्भयं ॥ भयानामपनेता सित्वमेकः पुरुषोत्तम ॥ २० ॥ देवानां मानुषाणां च सर्व
 भूतसुखावहः ॥ त्रिभिर्विक्रमणैर्देवत्रयो लोकास्त्वया तृताः ॥ २१ ॥ असुराणां स नृद्धानां विनाशश्च त्वया कृतः ॥ तव विक्रमणैर्देवानिर्वाणमगमन्यरं ॥ २२ ॥
 पराभूताश्च दैत्येन्द्रास्त्वयि क्रुद्धं महाद्युते ॥ त्वंहि कर्ता विकर्ता च भूतानां मिह सर्वशः ॥ २३ ॥

॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥